

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Αθήνα, 24 Απριλίου 2018

Αριθ. Πρωτ. Γρ.Συν. 54

Αξιότιμη κυρία Υπουργέ,

Με αφορμή την κατάθεση του νομοσχεδίου με τίτλο «Μέτρα για την Προώθηση των Θεσμών της Αναδοχής και Υιοθεσίας», θα θέλαμε να σας θέσουμε υπόψη τις ακόλουθες παρατηρήσεις, με γνώμονα την προστασία του συμφέροντος του παιδιού, όπως περιγράφεται στο άρθρο 3 της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (Ν.2101/1992).

Το σχέδιο νόμου επιχειρεί να ανταποκριθεί στην υπαρκτή ανάγκη βελτιώσεων στους θεσμούς της αναδοχής και της τεκνοθεσίας για την προστασία των παιδιών που δεν έχουν οικογένεια ή για το συμφέρον τους πρέπει να απομακρυνθούν από αυτή και στην ανατροπή του υφιστάμενου μοντέλου ιδρυματικής προστασίας τους. Με τις παρατηρήσεις της Αρχής επισημαίνονται σημεία, όπου η διαφαινόμενη, θετική, αρχική πρόθεση των συντακτών του δεν εξυπηρετείται με τον καλύτερο τρόπο από τις ρυθμίσεις, που περιλαμβάνει.

Σημειώνουμε αρχικά ότι ο όρος «υιοθεσία» είναι μάλλον παρωχημένος, καθώς δεν ανταποκρίνεται ετυμολογικά στην νομική και κοινωνική πραγματικότητα. Εμμένοντας στην ανάγκη εκσυγχρονισμού της συγκεκριμένης νομικής ορολογίας, ο Συνήγορος του Πολίτη επιλέγει τη χρήση του όρου «τεκνοθεσία».

Ως προς την ουσία του, το ως άνω σχέδιο φαίνεται να επιφέρει σύγχυση μεταξύ αναδοχής του Αστικού Κώδικα και αναδοχής προβλεπόμενης στο ΠΔ 86/2009, μεταξύ ιδιωτικής και κρατικής, δεν προβλέπει επαρκώς διαφοροποιημένες προϋποθέσεις για τη συγγενική αναδοχή και, ως αποτέλεσμα, επιτείνει τη σύγχυση μεταξύ αναδοχής και τεκνοθεσίας.

Ειδικότερα:

1. Το άρ.8 που εφαρμόζεται και στην αναδοχή του άρ.1533 ΑΚ (με δικαστική απόφαση μετά από αφαίρεση επιμέλειας από γονέα) και σε αυτή του 1655 ΑΚ (που περιλαμβάνει την με πρωτοβουλία των φυσικών γονέων ανάθεση της φροντίδας του τέκνου σε τρίτον), καθιερώνει ως απαραίτητη προϋπόθεση για την τοποθέτηση του ανηλίκου σε ανάδοχη οικογένεια την προηγούμενη εγγραφή αυτής στο Εθνικό μητρώο υποψήφιων ανάδοχων γονέων (βλ.και αιτιολογική έκθεση υπό άρ.10 και 11). Προϋπόθεση για την εγγραφή αυτή όμως είναι η επιτυχής ολοκλήρωση προγράμματος εκπαίδευσης (άρ. 9 παρ.2 σχεδίου νόμου).

Αυτό όμως ενδέχεται να έχει ως πρακτική συνέπεια την ανατροπή της ορθής πρόβλεψης του άρ.8 παρ.1 τελ.εδ. ότι η συγγενική αναδοχή πρέπει να προτιμάται. Διότι για να τοποθετηθεί το παιδί σε συγγενική οικογένεια, θα πρέπει αυτή προηγουμένως να

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

εκπαιδευτεί επιτυχώς σχετικά με πρόγραμμα του άρ.14 και στο ενδιάμεσο διάστημα το παιδί θα πρέπει να τοποθετηθεί αναγκαστικά σε μη συγγενική, αλλά ήδη εκπαιδευμένη και καταγραμμένη στα μητρώα οικογένεια.

Είναι αληθές ότι το παρόν σχέδιο νόμου -σε αντίθεση με το αμέσως προηγούμενο, που είχε τεθεί υπόψη του Συνηγόρου- προβλέπει εξαίρεση από την εγγραφή στα Μητρώα, όμως μόνο για ‘εξαιρετικά απρόβλεπτες και επείγουσες περιπτώσεις’ στις οποίες ενδεικτικά απαριθμεί τον αιφνίδιο θάνατο των γονέων, την εγκληματική ενέργεια μεταξύ τους και την απροειδοποίητη εγκατάλειψη της οικογενειακής εστίας από τους γονείς, είναι άδηλο όμως αν η περίπτωση χρόνιας τοξικοεξάρτησης των γονέων ή εισαγωγή γονέα στο νοσοκομείο κατόπιν χρόνιας ασθένειας (συνηθέστατες περιπτώσεις συγγενικής αναδοχής έως τώρα) μπορεί να υπαχθεί στην κατηγορία των ‘εξαιρετικά απρόβλεπτων’ περιπτώσεων που δικαιολογούν την εξαίρεση κατά το σχέδιο νόμου (σημειωτέον ότι οι προϋποθέσεις του απρόβλεπτου και επείγοντος φαίνεται ότι συντρέχουν σωρευτικά).

Ως εκ τούτου, προτείνεται η αναδιατύπωση : ‘σε απρόβλεπτες ή επείγουσες περιπτώσεις’, ώστε να διευρυνθεί έστω το πεδίο εφαρμογής της συγγενικής αναδοχής, την υπεροχή της οποίας κατά τα λοιπά και οι ίδιοι οι συντάκτες του σχεδίου αναγνωρίζουν.

- 2. Η συγγενική αναδοχή όμως πλήττεται και από την πρόβλεψη για τα όρια και τη διαφορά ηλικίας αναδόχων γονέων στο άρθρο 8**, η τήρηση των οποίων είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την τοποθέτηση του παιδιού. Ως τέτοια, το σχέδιο νόμου προβλέπει αυτά της τεκνοθεσίας, δηλαδή ως ανώτατο το 60^ο έτος της ηλικίας και κατώτατο το 30^ο και ως μέγιστη ηλικιακή διαφορά γονέα και τέκνου τα 50 έτη και ελάχιστη τα 18.

Ενώ στην τεκνοθεσία η πρόβλεψη είναι εύλογη, γιατί δημιουργείται μια νέα οικογένεια και οι γονείς πρέπει να μπορούν να ανταποκριθούν και στα βιολογικά χαρακτηριστικά της φυσικής οικογένειας, στην αναδοχή αυτό δεν ισχύει απαραίτητα. Διότι, για ένα παιδί του οποίου η φροντίδα μπορεί να ανατεθεί στον παππού ή τη γιαγιά του, για όσο διάστημα οι γονείς αδυνατούν να το φροντίσουν (πχ λόγω τοξικοεξάρτησης ή επαγγελματικής απασχόλησης στο εξωτερικό ή χρόνιας ασθένειας), είναι πιο κρίσιμη η σταθερότητα του περιβάλλοντος και η συνέχιση της φροντίδας της εκτεταμένης οικογένειας, με την οποία έχει ήδη αναπτύξει συναισθηματικούς δεσμούς το παιδί και που μπορεί να εξασφαλίσουν και συγγενείς που υπερβαίνουν το 60^ο έτος της ηλικίας τους ή/και έχουν μεγαλύτερη διαφορά ηλικίας από τα εγγόνια από τα 50 έτη (αυτή εξάλλου δημογραφικά είναι η πλειονότητα των απώτερων ανιόντων των παιδιών). Εξίσου προβληματική η εισαγόμενη ρύθμιση και αν η φροντίδα του παιδιού, στις ίδιες συνθήκες, θα μπορούσε να αναληφθεί από θείο/θεία ή ακόμη και ενήλικο αδελφό, κάτω των 30 ετών, ενδεχομένως και με μικρότερη διαφορά των 18 ετών μεταξύ τους (για παράδειγμα η ανάθεση της φροντίδας 16χρονου-ης σε αδελφό-ή 26 ετών).

Δεδομένου ότι οικονομικά και κοινωνικά ασθενέστερες οικογένειες κατά κύριο λόγο χρειάζεται να καταφύγουν σε αυτή τη μορφή υποστήριξης των τέκνων τους, η αυξημένη παρέμβαση του κράτους στην οικογενειακή ζωή τους -με την υποχρεωτική τοποθέτηση των παιδιών σε ήδη εγκεκριμένους γονείς που πληρούν τα πιο πάνω όρια, στην οποία οδηγούν οι πιο πάνω προβλέψεις του σχεδίου νόμου, και όχι σε συγγενείς, ή οικογένειες με ισχυρούς φιλικούς δεσμούς, της επιλογής των γονέων- εμφανίζεται ως μία σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό συστημική θυματοποίηση τους, που δεν φαίνεται να δικαιολογείται με βάση το συμφέρον του παιδιού.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Βεβαίως, η ταύτιση ηλικιακών ορίων υποψήφιων ανάδοχων γονέων και θετών γονέων επιτείνει την σύγχυση, τουλάχιστον στην αντίληψη του κοινού, μεταξύ των δύο θεσμών και ενισχύει την εσφαλμένη πρόσληψη του θεσμού της αναδοχής ως προστάδιου της τεκνοθεσίας.

- 3. Επίσης προβληματική είναι και η πρόβλεψη του άρθρου 8 για την υποχρεωτική επιλογή «μεταξύ περισσότερων υποψηφίων ανάδοχων γονέων» κατά τη σειρά :** σε οικογένειες από συζύγους, ή έχοντες συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, με ή χωρίς παιδιά, ή μεμονωμένα άτομα (άγαμα, διαζευγμένα ή χήρα) με ή χωρίς παιδιά.

Θα ήταν κατανοητή η υποχρεωτική τήρηση της σειράς, εάν επρόκειτο για περισσότερους όχι υποψήφιους απλώς αναδόχους, αλλά περισσότερους υποψήφιους που έχουν αξιολογηθεί ήδη ως *κατάλληλοι για το συγκεκριμένο παιδί*. Διαφορετικά, η υποχρεωτική σειρά (με αυτήν τη διατύπωση στο σχέδιο νόμου), ενδέχεται να δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα στην προσαρμογή και εξέλιξη του υπό αναδοχή παιδιού, επιβάλλοντας την ριζική αλλαγή του τρόπου ζωής του (του τόπου κατοικίας, του σχολείου του, της επαφής του με την εκτεταμένη οικογένεια και τους φίλους του), εάν για παράδειγμα αποκλειστεί για τον λόγο αυτό ένας υποψήφιος μόνος γονέας, που θα ήταν σε άλλη περίπτωση, πολύ περισσότερο κατάλληλος είτε γιατί κατοικεί στην ίδια με το παιδί περιοχή και εξυπηρετεί τη συνέχεια της καθημερινότητάς του, είτε γιατί έχει άλλα χαρακτηριστικά που θα τον καθιστούσαν προτιμητέο (όπως στην περίπτωση που υπάρχουν προϋφιστάμενοι συναισθηματικοί δεσμοί). **Αυτού του είδους οι προσωπικές σχέσεις με το παιδί καθώς και οι υπόλοιπες κοινωνικές παράμετροι θα πρέπει να αξιολογούνται ad hoc, προκειμένου να μην αποκλειστεί ένας πιο κατάλληλος μόνος γονέας** για να επιλεγεί τελικά ένα ζεύγος, που μπορεί πράγματι να προσφέρει τη διπλή καθημερινή φροντίδα, αλλά όχι απαραίτητα την ιδιαίτερη φροντίδα που το παιδί θα είχε μεγαλύτερη ανάγκη.

Φαίνεται και εδώ, μάλλον, η σύγχυση μεταξύ των δύο θεσμών (αναδοχής-τεκνοθεσίας), αφού το παιδί γίνεται αντιληπτό μόνο ως βρέφος που δεν έχει εμφανίσει ακόμη κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά προσωπικότητας και κοινωνικές συνήθειες και στερείται συγγενικών δεσμών (περίπτωση που όμως ανταποκρίνεται περισσότερο στην εικόνα του παιδιού που χρήζει τεκνοθεσίας).

- 4. Επίσης, προβληματίζει η αναγκαιότητα της πρόβλεψης για την διαγραφή από το μητρώο του υποψήφιου αναδόχου μετά την παρέλευση τριετίας,** καθώς υπάρχει ο κίνδυνος στο μεταξύ να χαθεί ο ένας και μοναδικός υποψήφιος από μια συγκεκριμένη περιοχή, όπου θα ήταν ωφέλιμο να παραμείνει ή να τοποθετηθεί για άλλους λόγους ένα παιδί, εάν ο γονέας αυτός θα έχει διαγραφεί λόγω άπρακτης παρέλευσης της τριετούς παραμονής του στο μητρώο.
- 5. Το άρ. 11 είναι ικανό να επιτείνει περαιτέρω τη σύγχυση μεταξύ των θεσμών αναδοχής και τεκνοθεσίας,** αφού ορίζεται ότι η αναδοχή *«προκρίνεται ιδίως σε περιπτώσεις έκθετων, ..., ή εγκαταλελειμμένων και από τους δύο γονείς τους, ή προκειμένου περί εκτός γάμου μη αναγνωρισμένων τέκνων εγκαταλελειμμένων από τη μητέρα τους...»*, απαριθμώντας και περιγράφονται ακριβώς τις περιπτώσεις στις οποίες δεν [πρέπει να] προκρίνεται η αναδοχή, αφού πρόκειται για τα παιδιά (βρέφη) που χρειάζονται νέα *μόνιμη* οικογένεια με τη δημιουργία νομικού δεσμού γονέα και τέκνου μέσω της τεκνοθεσίας, ελλείψει φυσικής οικογένειας και ευρύτερου υποστηρικτικού συγγενικού περιβάλλοντος.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Ευελπιστούμε ότι οι συντάκτες του σχεδίου νόμου είχαν υπόψη τη μόνη αναδοχή που μπορεί να νοείται στις περιπτώσεις αυτές : την απολύτως βραχεία, μέχρι την κατά το δυνατόν άμεση τοποθέτηση σε ήδη εγκεκριμένη υποψήφια θετή οικογένεια, αλλά ενόψει της σύγχυσης που επικρατεί ευρέως στον ενδιαφερόμενο πληθυσμό, η προκείμενη διατύπωση δεν εξυπηρετεί την ανάγκη διασαφήνισης της διάκρισης των δύο θεσμών, που πρέπει να διασφαλιστεί.

6. **Από το άρ.12 παρ. 2 έχει αφαιρεθεί από τις προβλεπόμενες διευκολύνσεις η περίπτωση που το παιδί έχει ενηλικιωθεί και βρίσκεται στον στρατό, οπότε δεν μπορεί μόνο να καλύψει τις ανάγκες του με εργασία, περίπτωση που περιλαμβανόταν σε προηγούμενο σχέδιο.**

Θα ήταν ορθότερο και από νομοτεχνική και από ουσιαστική (κοινωνική) άποψη για να αποφευχθεί ο κίνδυνος αποκλεισμού παιδιών ενδεχομένως περισσότερο ευάλωτων οικογενειών από τέκνα ανάδοχων οικογενειών, που κατά τα λοιπά δεν θα είχαν 'ανάγκη ιδιαίτερης φροντίδας' στους βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, αντί της πρόβλεψης του άρ.12 παρ.4, να περιληφθεί η αναδοχή στους λόγους που καθιστούν τα παιδιά προτιμώμενα κατά το άρ.3 παρ.3 Πρότυπου Κανονισμού Λειτουργίας Δημοτικών Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών (ΦΕΚ 4249 τ.Β' 5-12-2017).

7. Σύμφωνα με το άρθρο 12 παρ. 5 η οικονομική ενίσχυση που παρέχεται στους ανάδοχους γονείς για την κάλυψη των τρεχουσών αναγκών του ανηλίκου, απαλλάσσεται από κάθε φόρο, τέλος, εισφορά ή κράτηση υπέρ του Δημοσίου ή τρίτου, συμπεριλαμβανομένης και της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης του άρθρου 43 Α του Ν.4172/2013, δεν κατάσχεται στα χέρια οποιουδήποτε τρίτου, ούτε συμψηφίζεται με ήδη βεβαιωμένα χρέη προς το Δημόσιο, τα ασφαλιστικά ταμεία ή τα πιστωτικά ιδρύματα.

Πέραν της προστασίας που σωστά παρέχεται με την ανωτέρω διάταξη στη συγκεκριμένη οικονομική ενίσχυση, **πρέπει να διασφαλιστεί και η μη προσμέτρησή της στο συνολικό φορολογητέο εισόδημα, η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει τους δικαιούχους στην απώλεια φορολογικών απαλλαγών ή και σε ανώτερη κλίμακα φορολογίας εισοδήματος.** Άλλωστε, πρόκειται για παροχή η οποία αποσκοπεί στην ενίσχυση των ανάδοχων οικογενειών προκειμένου να ανταποκριθούν στις αυξημένες ανάγκες που συνεπάγεται η φροντίδα και η υγιής ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών που έχουν υπό την προστασία τους, η οποία δεν θα μπορούσε σε καμία περίπτωση να θεωρηθεί ότι συγκεντρώνει να εννοιολογικά χαρακτηριστικά του εισοδήματος (δεν πρόκειται για περιοδικό αποτέλεσμα από την εκμετάλλευση μας διαρκούς πηγής, η οποία συνίσταται είτε σε κεφάλαιο, είτε σε προσωπική εργασία είτε και στα δυο, ούτε για καρπούς περιουσιακών στοιχείων¹). Ως εκ τούτου προτείνεται η προσθήκη σχετικής ρητής πρόβλεψης στην διάταξη.

Στο ίδιο πλαίσιο θα μπορούσε επίσης να εξεταστεί και η δημιουργία κωδικού στη φορολογική δήλωση ώστε τα ανάδοχα παιδιά να συμπεριλαμβάνονται στην φορολογική δήλωση των αναδόχων γονέων και να είναι δυνατή η δικαιολόγηση των σχετικών δαπανών.

8. **Από τις διατάξεις για την τεκνοθεσία, αιτία προβληματισμού αποτελεί αυτή του άρ.21, που ενώ προβλέπει την καταγραφή στο μητρώο των στοιχείων των φυσικών γονέων και συγγενών εξ αίματος και εξ αγχιστείας ως τρίτου βαθμού, δεν έχει αντίστοιχη πρόβλεψη για τους θετούς.** Περιορίζεται, δηλαδή στα στοιχεία των θετών γονέων, και δεν

¹ ΝΣΚ 375/2009

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

περιλαμβάνει τα αντίστοιχα των συγγενών τους εξ αίματος και εξ αγχιστείας ως τρίτου βαθμού. Αυτό κατ' αρχάς δεν δικαιολογείται με το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο της τεκνοθεσίας, που εντάσσει πλήρως το θετό τέκνο στην οικογένεια του θετού γονέα [σε αντίθεση με το προϊσχύον δίκαιο που δεν δημιουργούσε συγγενική σχέση του παιδιού με την οικογένεια του θετού γονέα]. Κυρίως όμως δημιουργεί πρόβλημα σε σχέση με το δικαίωμα του θετού τέκνου να ενημερωθεί για την τεκνοθεσία και τα στοιχεία των φυσικών γονέων, αλλά και σε σχέση με την υποχρέωση των κοινωνικών υπηρεσιών, που είναι αρμόδιες για την παρακολούθηση της τεκνοθεσίας σε βάθος χρόνου. **Διότι υπάρχουν περιπτώσεις θετών γονέων, που μεταβάλλουν τόπο κατοικίας, προκειμένου να παραμείνει μυστική η τεκνοθεσία ακόμη και έναντι του θετού παιδιού. Η ανυπαρξία στοιχείων οποιουδήποτε συνδετικού κρίκου (όπως θα ήταν η καταχώριση των στοιχείων των συγγενών τους) μπορεί να έχει ως συνέπεια το παιδί να μην πληροφορηθεί ποτέ την αληθινή του ταυτότητα**, διότι η κοινωνική υπηρεσία που οφείλει να παρακολουθεί την τεκνοθεσία δεν θα μπορεί να το εντοπίσει. Και σε κάθε περίπτωση, μια τέτοια ρύθμιση στο νόμο διαιωνίζει τη μυστικότητα της τεκνοθεσίας -όχι σε επίπεδο προστασίας προσωπικών δεδομένων, που επιβάλλεται, αλλά- σε επίπεδο κοινωνικών αντιλήψεων και πρόσληψής της ως ενός στοιχείου που πρέπει να παραμείνει 'κρυφό', πεποίθηση ιδιαίτερα παρωχημένη σε σχέση με τις σύγχρονες επιστημονικές παραδοχές.

9. **Ιδιαίτερες επιφυλάξεις διατηρούμε σχετικά με την αποτελεσματικότητα της πρόβλεψης για ad hoc έρευνες από πραγματογνώμονα 'εκπαιδευμένο σε θέματα αναδοχής', ο οποίος όμως μπορεί να κάνει έρευνα και για τεκνοθεσία (άρ.1557ΑΚ), σύμφωνα με την το άρθρο 26 του σχεδίου νόμου, και μάλιστα σε ασφυκτικές προθεσμίες. Αρκεί να επισημανθεί ότι οι καθυστερήσεις στη διαδικασία της τεκνοθεσίας οφείλονται και σε άλλους παράγοντες (επιπλοκές κατά τη διαδικασία αναπλήρωσης της συναίνεσης αναφέρονται συστηματικά από τα ιδρύματα), ενώ η συγκεκριμένη πρόβλεψη δεν φαίνεται να επιταχύνει ή να βελτιώνει τη διαδικασία.**

Η εισηγητική έκθεση μνημονεύει τις καθυστερήσεις κατά την εξέταση των αιτήσεων, που υποβάλλονται από τους Υποψήφιους [Θετούς] Γονείς στα ΚΚΠ, κατά την εξέταση δηλαδή της γενικής καταλληλότητάς τους να καταστούν θετοί γονείς, οι οποίες -κατά την εισηγητική- εκφεύγουν «των χρονικών ορίων που τάσσει η σχετική νομοθεσία (παρ.3 του άρθρου 7 του Ν.2447/96)». Ωστόσο, η αναφερόμενη -υφιστάμενη- νομοθεσία θέτει προθεσμία 6 μηνών, μόνο για την εξέταση της καταλληλότητας ήδη επιλεγμένης υποψήφιας θετής οικογένειας, σε σχέση με ήδη επιλεγμένο υποψήφιο θετό τέκνο, **ενόψει του ήδη προσδιορισμένου δικαστηρίου για την τέλεση της συγκεκριμένης τεκνοθεσίας.**

Το νομοσχέδιο όμως θέτει όριο 3 μηνών στην διαδικασία έρευνας της γενικής καταλληλότητας υποψήφιου ανάδοχου γονέα στην περίπτωση συμβατικής σύναψης αναδοχής -για την εγγραφή στο Μητρώο (άρ.10 παρ.3) καθώς και ενός μηνός για την επιπρόσθετη διαδικασία έρευνας στην περίπτωση αναδοχής με δικαστική απόφαση (άρ.11)

Για την ολοκλήρωση αυτών των ερευνών, στις προθεσμίες των άρθρων 10 και 11, κρίθηκε σκόπιμο από το σχέδιο νόμου η ανάθεσή τους σε πραγματογνώμονες κοινωνικούς λειτουργούς.

Ανεξαρτήτως οποιωνδήποτε άλλων επιφυλάξεων, δεν φαίνεται πώς η καινοτομία του σχεδίου νόμου θα επιταχύνει τη διαδικασία της τεκνοθεσίας, οι καθυστερήσεις της οποίας

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

απασχολούν την αιτιολογική του έκθεση. Ούτε δικαιολογείται από το σχέδιο η ανάθεση στους πραγματογνώμονες -εκπαιδευμένους στην αναδοχή- και της έρευνας στην περίπτωση τεκνοθεσίας, αφού δεν μεταβάλλονται οι προθεσμίες αυτής.

Διαφάνεται όμως η αντίληψη της αναδοχής ως προθαλάμου της τεκνοθεσίας, αφού η επίσπευση των διαδικασιών αναδοχής του σχεδίου νόμου εκλαμβάνεται ως απάντηση στην ανάγκη επίσπευσης των διαδικασιών τεκνοθεσίας, που θέτει η εισηγητική.

- 10. Εξάλλου, θα πρέπει να επισημανθεί η πλήρης απουσία των διατάξεων για τα δικαιώματα των παιδιών σε αναδοχή, αλλά και για τα δικαιώματα των φυσικών γονέων** στην αναδοχή που εγείρει σοβαρό προβληματισμό σε συμβολικό και πραγματικό επίπεδο. Δυστυχώς, και αυτή η παράλειψη/διαγραφή των σχετικών άρθρων του προηγούμενου σχεδίου νόμου, στη διαμόρφωση του οποίου είχε συμβάλει ο Συνήγορος του Πολίτη, από την σύγκυση των δύο θεσμών φαίνεται να προκαλείται, δεδομένου ότι η πρόβλεψη για επικοινωνία μεταξύ της φυσικής οικογένειας με το παιδί, τόσο στη διάταξη για τα δικαιώματα των μεν, όσο και στη διάταξη για τα δικαιώματα των δε, έρχεται σε σύγκρουση με τη λογική της αναδοχής ως προσταδίου της τεκνοθεσίας, που το συγκεκριμένο νομοσχέδιο δεν καταφέρνει να αποβάλει.
- 11. Τέλος, σε σχέση με τη διαφαινόμενη έμμεση κατάργηση της ιδιωτικής τεκνοθεσίας (που φαίνεται να επιδιώκεται και σε μεγάλο βαθμό να επιτυγχάνεται με την προϋπόθεση της υποχρεωτικής προηγούμενης εγγραφής των υποψήφιων θετών γονέων στο Μητρώο) μέσω του άρ.25 του σχεδίου νόμου, θα πρέπει να επιστήσουμε την προσοχή σας στο ότι δεν έχουν εκλείψει οι λόγοι που οδήγησαν σε μη κατάργησή της την Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή του Ν.2447/1996 (κίνδυνος εμφάνισης 'εικονικών τοκετών'), **αντίθετα υπάρχουν ανησυχητικά δεδομένα από χώρες όπου αυτή είναι απαγορευμένη (κίνδυνος εμφάνισης εικονικών 'αναγνωρίσεων' κ.α), που θέτουν σε προφανή διακινδύνευση το δικαίωμα του τεκνοθετημένου παιδιού να γνωρίσει το γεγονός της τεκνοθεσίας και να αναζητήσει τις ρίζες του, το οποίο θα εκλείψει εάν επέλθουν οι πιο πάνω συνέπειες.****

Κατόπιν αυτών, προσβλέπουμε στη συνεργασία σας για την ενδελεχή εξέταση των παραπάνω ζητημάτων, για την περαιτέρω αναλυτική συζήτηση και πρόταση νομοτεχνικών βελτιώσεων επί του ανωτέρω σχεδίου, ενόψει και της διαδικασίας ακρόασης των φορέων στην αρμόδια κοινοβουλευτική Επιτροπή.

Στη διάθεσή σας, για διευκρινίσεις και οποιαδήποτε βοήθεια χρειαστεί, θα είναι η Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη για τα Δικαιώματα του Παιδιού, κ. Κουφονικολάκου.

Με τιμή,

Ανδρέας Ι. Ποττάκης

Συνήγορος του Πολίτη